

ŠTO JE VREME I ZEMLJA SKRILO U PROLAZU

luni, 13 februarie 2017

Poljana Prolaz je jena od najlepi (mlogi vele najlepo) i najpoznati mesta iz Nacionalnoga Parka "Semenic-Cheile Cara ului", krajolik de lovik može da prona e samoga sebe u sredini netaknute prirode.

Prolaz je jeno malo par e zemlje "to rastavlja nadvi "Cheile Cara ului". U bilo koje godi"nje doba na tem mestu se može videti prava pravcata prirodna lepota.

Od mojega dede znam e prvi koji su na"li ime toj poljani su bile nekoliko famile "to su neki put živele na tem mestu. Živeli su u malani sala"i napraveni od kamena i dreva, radili su tamo zemlju, imali su mlogo maru za koju su se sami brigali. Dali su ime "Prolaz" tom mestu e kroz tu poljanu mlogo malane pu ake si ine produ.

Pro"loga veka mlogi Kara"evci su radili u rudniku iz Domana. U to dobo direktor je bil neki Frantz, poznat i po imenu Palujka, a pored rudnika iz Domana on je odgovaral i za rudnik iz Prolaza, ili bolje re eno, za ono "to se telo da postane rudnik. Tako je stigal tej direktor Palujka da poteri nekoliko Kara"evka da kopaju u Prolazu i da vide postoji li tamo ugljen ili ne.

U 1947. godinu, proleti zavreme, Petar Bok"an, poznat Babi ak, Marijan Ghera, poznat Spunjela i njegov sin Petar Ghera, Petar Kati , Petar Du ka, Petar Pozderka, poznat Ceri , Mikola Ba una, poznat ulin, Mikola Bogdan, poznat Žuin i Luka Baciuna, poznat i ka, su po eli da kopaju prvu galeriju od rudnika u "umi u "Razdolju". U polak godini su iskopali otprilike 100 metera, dosta je bilo da vide e tamo ne bil ni najmal znak da je ugljen.

Istu godinu, direktor Palujka je odlu il da se kopa iz drugog mesta, nekoliko metera po doli, ali sve u Prolazu. Sve ti radnici su lagano snosili u ko iji teglenoj od konji svo železo, vagonete, karlice, trnokopi i druge take stvari za ra u do doli odonud reke.

Druga galerija na kojoj Kara"evci su radili je bila blizu u "Sutiski". To je najlepo i najdivijo mesto iz celog Prolaza. Ni stali, ni priveli, po eli su i tu da kopaju. Polagano, kako prodil dan tako i ra a se poznavala. Petar Bog"an, poznat urki i , je teglil s konji "tepeni iz Razdolja, gra a s kojom su podme ivali galeriju, a ure Bok"an, Petrov sin, je pucal s dinamitam.

Te"ka je bila ra a u rudniku, radnici su radili i danjom, i no om. Prolaz je daleko od sela Kara"eva otprilike 7 kilometera ako ide" Raj"tajkam, pu aka kudi se ide samo ponoga. Dosta je to dlj put da se ide i vr e ponoga. S dobrom voljom, lu e "to su imali tamo sala"i su primali radnici kod nji. Spali su na podu u senu, jeli su kod nji, držali konji u "tali i lepo se družili.

Do u 1950. godinu radnici su stigli da skopaju galeriju dugu od 700 metara. Tu je bil i kraj. Prikinuli su ra u stran vode. Nesu mogli da kopaju po daleko, da mogu da vade ugljen, e reka Karaš jim je bila jako velika zapreka. Ugljen je bil ispod vode, pa nesu mogli više da nastave. Galerija je bila jako dobri ra ena, na 100 metara su napravili jedan “suito”, visok od 50 metara, kudi da tura luft.

U današnje vreme u Prolazu je veliki mir, uje se samo reka kako šumi, ti i kako popevaju i vetar kako duva, a lovekov turvin sve retko i retko. Teško je da se veruje e u Prolazu je bil nekiput rudnik, jer ako bismo teli sad da vidimo, u ovo naše dobo, rudnik ili barem neke ruševine od njega je nemogu e. Godinami pesak je sve padal i padal na njega dok ga je posvemu pokrili. Jedini znak koji bi da pojavi e u Prolazu je bil neki put rudnik, je jena vagoneta, koja je tamo stala, a druge dve su ostale u galeriji, u blizini Sutiske.

Bila su nekiput teška, ali lepa vremena. Bil je mlogo po više narod nego što je sejdan, pa onda i mlogo po više doga aji, mlogo po više uspomene, koje mi, polagano, polagano otkrivamo, pa ji spomenemo.

Maria
Calina